

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

555

Vragen van de leden **Timmermans** en **Albayrak** (beiden PvdA) aan de staatssecretaris van Defensie en de minister van Economische Zaken over *het JSF-project*. (Ingezonden 22 november 2002)

1

Heeft het Amerikaanse Congres ingestemd met een Algemeen Licentie Stelsel (GPA) voor het delen van technische kennis met internationale partners in het JSF-programma?¹

2

Zullen er met Nederlandse bedrijven in het kader van de GPA naar schatting 23 Technical Assistance Agreements (TAA's) worden gesloten? Zo ja, waarom worden er meer dan driemaal zoveel overeenkomsten met de andere level-2-partner, Italië, gesloten? Waarom worden er meer dan tweemaal zoveel overeenkomsten met Canada gesloten, terwijl dat land level-3-partner is?

3

Wat is de verhouding tussen het niveau van de financiële bijdrage van een land en het aantal TAA's? Is er een verhouding tussen het aantal TAA's en het technologische niveau van de samenwerking?

4

Geldt de GPA niet voor informatie die betrekking heeft op radartechnologie,

elektronische oorlogsvoering en stealth-technologie? Zo ja, wat zijn hiervan de gevolgen voor de samenwerking tussen Lockheed Martin en Nederlandse bedrijven?

5

Wat is de stand van zaken met betrekking tot de invulling van de vele toezeggingen voor overeenkomsten die door Lockheed Martin aan Nederland zijn gedaan? Kunt u hiervan per bedrijf, dat het bewuste Memorandum of Understanding heeft ondertekend, een overzicht aan de Kamer doen toekomen?

¹ «Global JSF License gets nod from Congress» in: Defense News d.d. 28 oktober jl.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **Van der Knaap** (Defensie), mede namens de minister van Economische Zaken. (Ontvangen 23 december 2002)

1

Ja. Het Amerikaanse Congres heeft in oktober 2002 ingestemd met de «Global Project Authorization» (GPA). Het State Department heeft de GPA op 25 oktober 2002 aan Lockheed Martin ter uitvoering toegezonden. De GPA geldt voor bedrijven uit landen die deelnemen in de SDD-fase van het JSF-programma en heeft betrekking op ongeclassificeerde opdrachten en opdrachten waarvan de technologie niet te gevoelig wordt geacht. Op basis van deze GPA moet Lockheed Martin een «Compliance

Plan» ter goedkeuring voorleggen aan het State Department. Indien Amerikaanse onderaannemers zelfstandig contracten willen afsluiten met buitenlandse bedrijven uit de «SDD-landen», moeten ook zij een «Compliance Plan» voorleggen. Voordat een buitenlands bedrijf kan worden ingeschakeld, moet Lockheed Martin of de betreffende onderaannemer een met dat buitenlandse bedrijf afgesloten concept «Implementing Agreement» voorleggen aan het State Department. Zo'n concept «Implementing Agreement» wordt door het State Department in beginsel binnen vijf dagen goedgekeurd.

2, 3 en 4

Er is geen relatie tussen de financiële bijdrage van een land en het aantal «Implementing Arrangements» en TAA's. Evenmin is er een relatie tussen het technologieniveau, alsmede de financiële omvang en het aantal «Implementing Agreements» of TAA's. Het aantal «Implementing Agreements» dat in het kader van de GPA wordt afgesloten, staat nog niet vast. In de GPA worden 214 buitenlandse bedrijven genoemd die in potentie geschikt zijn om in de SDD-fase te worden ingeschakeld. Daarbij gaat het thans om 27 Nederlandse bedrijven. Overigens bestaat de mogelijkheid de GPA uit te breiden met andere bedrijven. Daarnaast blijft een aantal TAA's die met Nederlandse bedrijven in de

Concept Demonstration Phase (CDP) van het JSF-programma zijn overeengekomen, van kracht. Omdat geclassificeerde delen van radartechnologie, elektronische oorlogvoering en stealth-technologie buiten de GPA vallen, moeten daarvoor tussen LM of de Amerikaanse subcontractor en het buitenlandse bedrijf separate TAA's worden afgesloten. Het State Department moet die TAA's goedkeuren. Voor de goedkeuring van TAA's met bedrijven uit de SDD-landen kan zonodig een versnelde procedure worden doorlopen. Een voorbeeld van een TAA buiten de GPA is die van Northrop Grumman met Thales Nederland op het gebied van radartechnologie.

5

Lockheed Martin en haar partners Northrop Grumman en BAE Systems, alsmede de motorenleveranciers Pratt & Whitney en GE zijn voortdurend in gesprek met een aantal Nederlandse bedrijven die de MFO hebben ondertekend. Lockheed Martin heeft inmiddels een contract geplaatst bij het Prognostics and Health Management Consortium (Perot Nederland, Sun Electric Systems BV, NLR en TNO) voor ontwikkelingswerk voor zgn. «Off Board PHM-systemen». NLR heeft een contract van Lockheed Martin voor windtunnelwerk en Rexroth Hydraudyne heeft een contract voor delen van een Motion Based Simulator. Pratt & Whitney heeft bij Stork/Fokker Elmo een opdracht geplaatst voor de ontwikkeling van het zogeheten «wiring harness» van de F135-motor en heeft het Nederlands Centrum voor Laser Research (NCLR) een opdracht gegeven voor de verdere ontwikkeling van excimeer laserdrilling van motoronderdelen. Daarnaast is een aantal bedrijven, waaronder Philips en Stork, in de laatste fase van onderhandeling voor het verkrijgen van ontwikkelingswerk. De contractondertekening wordt op korte termijn verwacht. Op dit ogenblik wordt deels al werk uitgevoerd op basis van zogenaamde overbruggingscontracten om de lopende kosten te dekken. Tenslotte nemen bedrijven zoals Thales, Urenco Arerospace, NLR en SP Aerospace thans deel aan het kwalificatie- en biedingsproces voor

de voor hen relevante componenten en subsystemen. In de jaarrapportage «vervanging F-16» die de Kamer in het voorjaar ontvangt, zal per bedrijf worden ingegaan op de stand van zaken van de inschakeling van Nederlandse bedrijven in de SDD-fase van dat moment.